

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/62/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4111214307
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Kálmánová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4111214307.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a členov senátu JUDr. Vladimíra Novotného a JUDr. Denisy Šaligovej, v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, zastúpený: Remedium Legal, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 53 255 739, proti žalovanej: H. R., nar. XX. XX. XXXX, bytom T. X., D. XXX/X, za účasti Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom Prešov, Nám. Legionárov 5, IČO: 42 176 778, zastúpená: JUDr. Ambróz Motyka, so sídlom Stropkov, Námestie SNP 7, o zaplatenie sumy 574,94 eura s príslušenstvom, o odvolaní Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom Prešov, Nám. Legionárov 5, IČO: 42 176 778 proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 8C/36/2012-119 zo dňa 25. septembra 2020, v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Nitra č. k. 8C/36/2012-161 zo dňa 10. septembra 2021, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e.

Žalobcovi p r i z n á v a proti Združeniu na ochranu občana spotrebiteľa HOOS nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým zhora uvedeným rozhodnutím súd prvej inštancie rozhodol tak, že Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom Nám. Legionárov 5, Prešov, IČO: 42 176 778 nemá nárok na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 251, § 256 ods. 1, § 257 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len "CSP").

2. Uviedol, že Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS vstúpilo do konania oznámením zo dňa 07.02.2012 s tým, že žalovanú na strane, ktorej vystupovalo označilo iba menom a priezviskom bez dátumu narodenia a bydliska, pretože žiadne iné identifikačné údaje nepoznalo, z čoho možno vyvodit' záver, že vystupovalo na strane žalovanej bez nadviazania kontaktu, teda bez jej vedomia s tým, že žalovaná ani nemala možnosť vyjadriť sa ku skutočnosti či s uvedeným súhlasí. Zdôraznil, že už v oznámení o vstupe do konania si automaticky uplatnilo nárok na náhradu trov konania, hoci iba predmetným podaním požiadalo o doručenie žaloby a príloh, s ktorými sa mohol oboznámiť až následne. Uviedol, že takýmto spôsobom predmetné Združenie hromadne vstupovalo aj do ďalších spotrebiteľských konaní a úkony právnej služby ich právnych zástupcov, za ktoré žiadali priznať náhradu trov konania, boli koncipované príliš všeobecne, bez znalostí špecifik každej prejednávanej veci automaticky uplatňovanou námietkou premičania, resp. odporu. Konštatoval, že hromadný vstup tohto združenia do konaní, v ktorých sa nechalo zastupovať advokátmi a títo zasielali na súdy takmer totožné podania univerzálneho charakteru navodzuje dojem, že účelom vstupu nebola ochrana práv konkrétneho spotrebiteľa, ale získanie finančných prostriedkov v podobe náhrady trov právneho zastúpenia.

2.2. Poukázal na skutočnosť, že Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS na svoje zastupovanie splnomocnilo advokáta JUDr. Ambróza Motyku. V súvislosti s tou skutočnosťou uviedol, že združenie je zo svojej podstaty subjektom práva, ktorého účelom a predmetom činnosti je ochrana práv spotrebiteľa, je teda odborníkom na ochranu záujmov práv spotrebiteľa, preto by malo byť znalé uvedenej problematiky a spôsobilé chrániť práva a záujmy spotrebiteľa bez ďalšej pomoci zo strany advokáta. Právo na právne zastúpenie mu síce nemožno uprieť, ale ďalšie odborné zastupovanie nie je možné charakterizovať ako potrebné, resp. nevyhnutné s tým, že finančné prostriedky na právne zastúpenie advokátom preto nepovažoval za účelne vynaložené na uplatnenie a bránenie práva. Zdôraznil, že ak aj napriek uvedenému sa združenie dalo v konaní zastúpiť advokátom, je potrebné zohľadniť, že je to jeho voľba, s ktorou sú spojené i finančné prostriedky s tým, že ak vznikajúce trovy konania sú svojím charakterom neúčelné, nemožno takúto neúčelnosť pripisovať na škodu, aj keď neúspešného účastníka konania, t. j. žalobcu. Vzhľadom na uvedené záverom skonštatoval, že nemožno združeniu priznať ním vyčíslenú náhradu trov konania, pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia, pretože trovy právneho zastúpenia združenia nie sú trovami účelne a hospodárne vynaloženými na uplatňovanie a bránenie práva, poukázal pri tom na rozhodnutia Krajského súdu Nitra 6Co/256/2013, 8Co/74/2013, 8Co/508/2014, 5Co/137/2017.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu súdu prvej inštancie Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS podalo v zákonnej lehote odvolanie, navrhujúc napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zmeniť tak, že žalobcovi súd uloží povinnosť zaplatiť Združeniu na ochranu občana spotrebiteľa HOOS trovy konania v plnom rozsahu. Nesúhlasilo s právnym názorom súdu prvej inštancie, že vstúpilo do konania bez nadviazania kontaktu so žalovanou, pretože v rozhodnom období na vstup vedľajšieho účastníka spotrebiteľského združenia do spotrebiteľských vecí sa nevyžadoval súhlas, ani vedomosť účastníka, na strane ktorého v konaní vedľajší účastník vystupoval a jeho výslovný nesúhlas pritom v konaní preukázaný nebol. Uviedlo, že do konania vstúpilo na základe informácie poskytnutej z OS Nitra o prebiehajúcich spotrebiteľských konaniach, kde dátum narodenia spotrebiteľky, ani ďalšie identifikačné údaje uvedené neboli.

3.2. Za nezmyselný považovalo argument, že účelom jeho vstupu do konania nebola ochrana práv konkrétneho spotrebiteľa, ale získanie finančných prostriedkov v podobe náhrady trov právneho zastúpenia. V tejto súvislosti uviedlo, že ak by odborne zastúpené Združenie nevstúpilo do konania, spotrebiteľ by už dávno mal zaexekúvanú premlčanú pohľadávku, ktorá navyiac vychádzala z množstva neprijateľných zmluvných podmienok. Uviedlo, že združenie by podľa súdu vo svojej podstate malo byť spôsobilé zastupovať spotrebiteľa bez potreby jeho právneho zastúpenia s tým, že je nutné bez všetkých pochybností uznať, že aj keby laici zoskupení v Združení ovládali spotrebiteľskú „hmotu“, určite nemohli byť rovnocennými partnermi právnikom inkasnej spoločnosti v „civilnom súdnom procese“, teda v občianskoprávnom súdnom konaní. Rovnako tak za nezmyselný považovalo argument o spôsobe obohacovania sa na trovách právneho zastupovania, pretože trovy Združenia pripadnú advokátom, ktorí pre Združenie vykonávajú v mnohých prípadoch túto činnosť bezplatne a iba v prípade úspešného ukončenia sporu majú nárok na trovy aj to za prácu, ktorá je náplňou ich advokátskej činnosti a ktorú vykonávajú ako predmet svojho podnikania. V podanom odvolaní ďalej uviedlo, že podanie, v ktorom vznieslo námietku premlčania bolo dostatočne jasne a zreteľne odôvodnené, nič automaticky tu nebolo realizované bolo vecné a v konečnom dôsledku znamenalo to, že žalobca vzal svoju žalobu späť, bol teda neúspešný a spotrebiteľ bol Združením ochránený od zaplatenia premlčaného dlhu. Vo vzťahu k názoru súdu prvej inštancie, že združenie si uplatnilo nárok na náhradu trov konania už pri vstupe do konania v podanom odvolaní ďalej uviedlo, že je potrebné sa vrátiť do civilného kódexu platného v roku 2013, kedy uplatnenie trov konania bolo „conditio sine qua non“ pre priznanie trov s tým, že v mnohých prípadoch sa totiž stávalo, že bez takéhoto návrhu žalobcovia hneď po jeho vyjadrení vzali žalobu späť a trovy konania nebolo možné priznať, pretože ani v oznámení o vstupe, ani vo vyjadrení k žalobe takýto návrh nebol, išlo teda výslovne o procesnú zábezpeku pre uplatnenie trov. Predložilo aj aktuálne rozhodnutie, kde v obdobnej právnej veci toho istého súdu neakceptoval odvolací súd podobnú argumentáciu súdu prvej inštancie a uznesením z 23. 07. 2020 č. k. 7Co/57/2020-120 (KS Nitra) zmenil v otázke náhrady trov rozhodnutie súdu prvej inštancie (OS Nitra 7Ro/367/2011) a Združeniu priznal voči tomu istému žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnej výške.

4. Žalobca ani žalovaná sa k odvolaniu Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS písomne nevyjadřili.

5. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané stranou, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania a zistení, že spĺňa náležitosti, prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom Námestie legionárov 5, Prešov, IČO: 42 176 778 nie je dôvodné.

6. Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 17.05.2011 domáhal voči žalovanej zaplata sumy 574,94 eura s príslušenstvom. Podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 09.02.2012 oznámilo svoj vstup do konania Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom Námestie legionárov 5, Prešov, IČO: 42 176 778 ako vedľajší účastník na strane žalovaného. Následne bol súdu prvej inštancie doručený odpor vedľajšieho účastníka, v ktorom súčasne vzniesol námietku premlčania nároku žalobcu. Uznesením č. k. 8C/36/2012-77 zo dňa 22.02.2013 súd prvej inštancie zastavil konanie s tým, že rozhodol o tom, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania. Uvedené rozhodnutie súd prvej inštancie bolo na základe odvolania Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS v časti výroku o náhrade trov konania zrušené a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Súd prvej inštancie následne vydal v tomto konaní odvolaním napadnuté uznesenie 8C/36/2012-119 zo dňa 25.09.2020, ktorým rozhodol o tom, že Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS nemá nárok na náhradu trov konania, voči ktorému Združenie na ochranu spotrebiteľa HOOS podalo odvolanie.

7. Podľa § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

7.2. Podľa § 470 ods. 2 prvej vety CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7.3. S účinnosťou od 01.07.2016, prijatím zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, došlo v súlade s § 473 CSP k zrušeniu zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“). Nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikovateľnosti procesnoprávných noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to aj na konania začaté pred dňom účinnosti CSP. Zároveň však uvedený právny predpis v ustanovení § 470 ods. 2 stanovuje výnimky z tohto základného pravidla. Podľa tohto ustanovenia právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

8. S poukazom na novú právnu úpravu zavedenú zákonom č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok je potrebné zdôrazniť, že subjekt, s ktorým súd do 30.06.2016 konal ako s vedľajším účastníkom konania, po 01.07.2016 viac v konaní ako vedľajší účastník konania vystupovať nemôže a jeho postavenie ako vedľajšieho účastníka konania k 30.06.2016 zaniká. Tento subjekt môže po 01.07.2016 vystupovať v konaní buď ako osobitný subjekt v zmysle § 95 CSP (do konania môže byť pribratý iba na základe rozhodnutia súdu, ak s tým strana súhlasí) alebo ako všeobecný zástupca podľa § 89 CSP. Žalovaný nedal súhlas, aby Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS mohlo v konaní vystupovať ako osobitný subjekt, a preto odvolací súd nerozhodol o jeho pripustení podľa § 95 CSP. Inštitút vedľajšieho účastníka (podľa § 93 OSP) bol v novej právnej úprave nahradený inštitútom intervenienta (podľa § 81 a nasl. CSP). S poukazom na uvedené už nie je možné ďalej konať so Združením ako s vedľajším účastníkom konania, resp. intervenientom.

9. Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

10. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

11. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

12. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

13. Podľa § 262 ods. 2 CSP O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

14. Odvolací súd konštatuje, že strany majú právo byť v konaní zastúpené advokátom, avšak majú právo len na náhradu trov konania proti neúspešnej strane potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva. Súd je teda oprávnený a zároveň povinný o uplatnenom nároku na náhradu trov konania individuálne rozhodovať z hľadiska ich účelnosti. Odvolací súd mal z obsahu spisu za preukázané, že Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS dobrovoľne vstúpilo do konania, pričom nekontaktovalo žalovanú a nepoznalo ani predmet konania. Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS ako i v iných obdobných prípadoch vstúpilo do predmetného konania a uplatnilo si nárok na náhradu trov právneho zastúpenia bez poznania aktuálneho stavu konania (či stále prebieha alebo bolo právoplatne skončené), či predmetu súdneho konania. S poukazom na dovtedajšiu právnu úpravu, vzhľadom na cieľ a úlohu vedľajšieho účastníka, ktorými boli ochrana spotrebiteľa bolo možné predpokladať, že tento disponoval znalosťami a vedomosťami v oblasti spotrebiteľského práva, preto bol spôsobilým samostatne ochraňovať spotrebiteľa. Nutnosť a opodstatnenosť svojho právneho zastúpenia Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS vôbec nepreukázalo a nezdôvodnilo ho z hľadiska účelnosti a hospodárnosti. Odvolací súd má za to, že takýto paušálny vstup ako vedľajšieho účastníka do bližšie nepoznaných konaní a udelenie všeobecnej plnej moci advokátovi na svoje zastupovanie v neznámom počte vecí nemohlo byť prejavom naplnenia jeho cieľa a úloh ako občianskeho združenia pôsobiaceho na ochranu spotrebiteľov a taktiež to nemohlo byť ani prejavom hospodárnosti jeho konania. Uvedené konanie navodzuje stav, že spotrebiteľské združenie neslúži primárne záujmom spotrebiteľov, ale záujmom advokáta, ktorý si v paušálnych podaniach bez bližšej vedomosti o danom konaní, do ktorého vstupuje automaticky vyčísľuje aj náhradu trov právneho zastúpenia. Odvolací súd v súvislosti s nepriznaním náhrady trov konania (právneho zastúpenia) uvádza, že v danom prípade nedôjde k porušeniu práva na právnu pomoc a rovnosti účastníkov garantovaného čl. 47 ods. 2, 3 Ústavy SR, nakoľko predmetné trovy neboli účelne vynaložené, t. j. nepôsobili v príčinnej súvislosti s procesným postojom ako vedľajšieho účastníka k predmetu konania. Teda nebolo vylúčené právne zastúpenie vedľajšieho účastníka - združenia na ochranu spotrebiteľov, avšak trovy tohto zastúpenia treba v každom konaní posudzovať z hľadiska účelnosti ich vynaloženia, nakoľko strane (i vedľajšiemu účastníkovi) patrí len náhrada trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva. Pokiaľ nemalo Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS ako vedľajší účastník na strane žalovaného (bez kontaktovania žalovaného) o veci žiadne informácie (žalobu žiadalo doručiť po vstupe do konania), nemožno v prípade jeho právneho zastúpenia vzhľadnúť účelnosť tohto zastúpenia, keď svoje právne zastúpenie v konaní malo posúdiť až podľa znalosti konkrétnej veci a prípadnej neschopnosti kvalifikovaného konania prostredníctvom svojich zástupcov (členov, zamestnancov). Vychádzajúc z uvedeného, preto odvolací súd nevzhladol trovy Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS spojené s jeho právnym zastúpením v konaní za účelne vynaložené. Združenie na ochranu práv spotrebiteľov by malo svoju činnosť, pre ktorú vzniklo, vykonávať primárne prostredníctvom svojich zástupcov (členov, zamestnancov) a teda jeho činnosť by nemala spočívať len v tom, že udelí všeobecné plnomocenstvo advokátovi (advokátskej spoločnosti), ktorý bude suplovať činnosti prináležiace združeniu.

15. Z vyššie uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvej inštancie a jeho rozhodnutím, a preto uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutých častiach ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

16. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 262 ods. 1 CSP v spojitosti s § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi priznal voči Združeniu na ochranu občana spotrebiteľa HOOS nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, keďže žalobca bol v odvolacom konaní procesne úspešný.

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).